

Bruselj, 1. julij 2022
(OR. en)

10587/22

**Medinstitucionalna zadeva:
2022/0206 (NLE)**

EDUC 257
SOC 426
EMPL 285
JEUN 137

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	30. junij 2022
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2022) 316 final
Zadeva:	Predlog priporočila Sveta o poteh do uspeha v šoli

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 316 final.

Priloga: COM(2022) 316 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 30.6.2022
COM(2022) 316 final

2022/0206 (NLE)

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o poteh do uspeha v šoli

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2022) 176 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

„Želim, da bi si Evropa prizadevala za večjo socialno pravičnost in blaginjo. To je obljuba, ki smo jo dali ob ustanovitvi Unije.“
Predsednica Ursula von der Leyen, Politične usmeritve

Sistemi izobraževanja in usposabljanja lahko pomembno prispevajo in bi tudi morali pomembno prispevati k pravičnejšim, bolj vključujočim in uspešnejšim evropskim družbam. Izobraževanje lahko okrepi socialno kohezijo in prispeva k odpornejšemu gospodarstvu EU: raziskave kažejo, da dostop otrok in mladih iz skupin z nizkimi dohodki do kakovostnega izobraževanja pomaga pri spopadanju z brezposelnostjo in prekinitvi medgeneracijskega prenosa revščine. Vendar je te cilje mogoče doseči le, če so sistemi izobraževanja in usposabljanja resnično pravični in vključujoči. Šole morajo vsem učencem zagotoviti priložnost, da uspejo in razvijejo svoj potencial, ne glede na osebne lastnosti¹ ter družinsko, kulturno in socialno-ekonomsko ozadje. To se odraža tudi v prvem in enajstem načelu **evropskega stebra socialnih pravic**².

Učni rezultati v smislu znanja, spretnosti in odnosov, ki se razvijejo med šolanjem, so močni napovedovalci uravnoteženega, zdravega in uspešnega življenja v odraslosti. Glede na „učne dosežke“³ in „doseženo izobrazbo“⁴ določajo temelje za nadaljnje učenje, prihodnjo zaposlitev in izpolnjujoče življenje. Usvojitev osnovnih znanj in spretnosti (pismenost, matematika in naravoslovje)⁵ je bistvenega pomena za akademski in osebni razvoj učencev, znanja, spretnosti in kompetence, pridobljeni med višjim sekundarnim izobraževanjem, pa se vse bolj štejejo za minimalne reference za zaposlitev ali osnovo za nadaljnje učenje in izpolnjujoče življenje. Vendar socialno-ekonomski vzorci in stratifikacija močno vplivajo na učne izkušnje in rezultate posameznikov; med poduspešnimi učenci je nesorazmerno veliko učencev iz prikrajšanih okolij, za katere je tudi verjetneje, da bodo opustili izobraževanje in usposabljanje brez dosežene višje sekundarne izobrazbe. Zato sta **zmanjšanje deleža učencev s slabimi dosežki pri osnovnih znanjih in spretnostih** ter preprečevanje **zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja**⁶ ključna cilja evropskega sodelovanja v izobraževanju in usposabljanju. V sporočilu Komisije o uresnitvi **evropskega izobraževalnega prostora** do leta 2025⁷ je napovedana pobuda Poti do uspeha v šoli kot

¹ Glej celotno analizo v delovnem dokumentu služb Komisije.

² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sl

³ Učni dosežki so osredotočeni na učni napredek učencev in njihovo dejansko funkcionalno pismenost, na primer pri branju, pisanju, računanju in naravoslovju (osnovna znanja in spretnosti).

⁴ Dosežena izobrazba pomeni uspešno dokončanje posameznih ravni izobraževanja, na primer primarnega ali nižjega ali višjega sekundarnega izobraževanja.

⁵ Osnovna znanja in spretnosti je treba razumeti v skladu s Programom mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), s katerim se meri sposobnost petnajstletnikov, da uporabljajo svoje znanje in spretnosti na področju branja, matematike in naravoslovja za premagovanje izzivov v resničnem življenju. Poduspešni učenci so torej tisti petnajstletniki, ki se še vedno izobražujejo in ne dosegajo ravni znanja 2 na lestvici PISA organizacije OECD, kar velja za najnižjo raven, potrebno za uspešno udeležbo v družbi. Čeprav naj bi digitalna znanja in spretnosti spadali med osnovna znanja in spretnosti, v pobudi o poteh do uspeha v šoli niso neposredno obravnavani, saj so že v središču drugih pobud, kot je akcijski načrt za digitalno izobraževanje.

⁶ Kazalnik EU, imenovan „zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja“ (ELET), meri delež mladih v starosti 18–24 let z doseženo največ nižjo sekundarno izobrazbo (tj. ravni 0–2 po lestvici ISCED), ki niso več vključeni v formalno ali neformalno izobraževanje in usposabljanje.

⁷ COM(2020) 625 final.

vodilna pobuda za povečanje vključujoče narave izobraževanja, ta cilj pa je naveden tudi v končnem poročilu Konference o prihodnosti Evrope iz maja 2022, ki poziva k oblikovanju „vključujoč[ega] evropsk[ega] izobraževaln[ega] prostor[a], kjer bodo imeli vsi državljani enak dostop do kakovostne[ga izobraževanja] ...“. V pobudi o poteh do uspeha v šoli je poudarek na zmanjšanju slabih dosežkov pri osnovnih znanjih in spretnostih ter povečanju doseganja sekundarne izobrazbe. Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030)⁸ podpira ta ukrep in določa **cilje na ravni EU za leto 2030**: delež petnajstletnikov s slabimi dosežki pri branju, matematiki in naravoslovju bi moral biti manjši od 15 %⁹, delež učencev, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, pa nižji od 9 %¹⁰.

Komisija je v okviru tega pripravila predlog priporočila Sveta o poteh do uspeha v šoli. Predlagano priporočilo bo razveljavilo in nadomestilo **priporočilo Sveta iz leta 2011 o politikah za zmanjševanje osipa**¹¹, pri čemer bo temeljilo na izkušnjah z njegovim izvajanjem. Odkar je bilo sprejeto priporočilo Sveta iz leta 2011, se evropske države srečujejo z novimi okoliščinami, izzivi in priložnostmi, ki globoko vplivajo na sisteme izobraževanja in usposabljanja. Med njimi sta naraščajoče število migrantov iz držav zunaj EU, ki prihajajo v EU in so šoloobvezni, vključno z begunci¹², in pandemija COVID-19. V razpravah o politiki se pojavlja vse več pomislekov zaradi trenda slabšanja uspešnosti pri osnovnih znanjih in spretnostih (kot razkrivajo rezultati raziskave PISA 2018). Raziskave v izobraževanju so prinesle nova spoznanja, sodelovanje na področju politik na ravni EU pa je razkrilo vrzeli in področja za nadaljnje delo, zato je primerno, da se priporočilo Sveta iz leta 2011 pregleda, posodobi in izboljša. Obseg novega predloga je širši, ker hkrati obravnava dva cilja na ravni EU glede osnovnih znanj in spretnosti ter zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja. V tem se kaže dopolnjevanje med tema izzivoma, njunimi sprožilci in ukrepi za njuno reševanje. Poleg tega se s predlogom perspektiva razširja še na druge vidike, ki prej niso bili zajeti in močno vplivajo na učne rezultate, kot je dobrobit v šoli.

• **Izzivi, obravnavani v predlaganem priporočilu Sveta**

Na evropski ravni in v državah članicah je bilo od sprejetja priporočila Sveta iz leta 2011 o politikah za zmanjševanje osipa opravljenega veliko dela. Neodvisna ocena izvajanja navedenega priporočila¹³ v splošnem podaja pozitivno sliko vpliva tega priporočila in povezanih instrumentov politike EU (mehanizmi spremljanja in poročanja v okviru evropskega semestra; vzajemno učenje in sodelovanje med državami članicami v okviru ET 2020; financiranje, zlasti prek programa Erasmus+ ter evropskih strukturnih in investicijskih skladov; naložbe v raziskave in komuniciranje). Sklep ocene je, da je izvajanje priporočila Sveta prispevalo k **zmanjšanju deleža učencev, ki zgodaj opustijo**

⁸ UL C 66, 26.2.2021.

⁹ Vir podatkov je Program mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) organizacije OECD.

¹⁰ Vir podatkov je Eurostat, Raziskava o delovni sili v EU. Ta glavni kazalnik bo dopolnjen s pomožnim kazalnikom o doseženi višji sekundarni ravni izobrazbe, s katerim se bo na podlagi podatkov iz raziskave Eurostata o delovni sili v EU izmeril delež oseb, starih 20–24 let, z vsaj višjo sekundarno stopnjo izobrazbe.

¹¹ UL C 191, 1.7.2011, *str. 1*.

¹² Izraz „begunec“ se v tem besedilu uporablja v širšem političnem smislu in ne v skladu z opredelitvijo iz Ženevske konvencije in pravnega reda EU na področju azila.

¹³ Evropska komisija, Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo (2019), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Ocena izvajanja priporočila Sveta iz leta 2011 o politikah za zmanjševanje osipa: končno poročilo), Urad za publikacije.

izobraževanje in usposabljanje (ELET), na ravni EU (s 13,4 %¹⁴ v letu 2011 na 9,7 % v letu 2021) ter spodbudilo spremembe v izobraževalnih ustanovah in politikah.

Kljub temu znatnemu napredku pa **zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja v Evropi ostaja izziv politike, ki je v več državah in regijah ter pri določenih ciljnih skupinah še posebej resen**. Danes več kot 3,2 milijona mladih (v starosti 18–24 let) v EU zgodaj opusti izobraževanje in usposabljanje, le 84,3 % (mladih v starosti 20–24 let) pa ima doseženo višjo sekundarno izobrazbo. Med državami in znotraj njih še vedno obstajajo velike razlike, med posameznimi skupinami prebivalstva pa se še naprej pojavljajo neenakosti: povprečni delež učencev, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, je za 3,5 odstotne točke višji pri mladih moških (11,4 %) kot pri mladih ženskah (7,9 %)¹⁵, mladi, rojeni v tujini, in učenci, ki živijo v posameznih predmestnih, podeželskih in oddaljenih območjih, pa so izjemno prikrajšani¹⁶. Na zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja na splošno močno vpliva socialno-ekonomsko ozadje učencev¹⁷.

Vendar je ocena razkrila tudi nekaj **vrzeli in področij, na katerih je potrebno nadaljnje delo**:

- ukrepi in dejavnosti so pogosto projektno zasnovani in kratkoročni, pri čemer obravnavajo le eno vprašanje ali ne upoštevajo vseh razsežnosti šol, zato imajo omejen učinek; potrebni so bolj sistemski pristopi na ravni šol in sistemov, saj so trenutni pristopi še vedno premalo razviti,
- v mnogih državah se ukrepi politike, ki se izvajajo, ne spremljajo in ocenjujejo v zadostni meri,
- sodelovanje na različnih področjih politike (kot so izobraževanje in usposabljanje, zdravje, socialne storitve, zaposlovanje, stanovanjska politika, pravosodje, vključevanje migrantov, vključno z begunci, nediskriminacija) in ravneh upravljanja (nacionalni, regionalni, lokalni) ter dialog z deležniki sta še vedno preveč omejena in nepovezana,
- čeprav so kompenzacijski ukrepi dobro uveljavljeni, v mnogih državah preventivni ukrepi in ukrepi zgodnjega posredovanja niso dovolj razviti ali pa se pomanjkljivo izvajajo/izvršujejo,
- potrebe specifičnih skupin prepogosto niso ustrezno obravnavane (skupine, kot so učenci z vidnimi ali nevidnimi posebnimi potrebami, učenci s posebnimi izobraževalnimi potrebami ali težavami v duševnem zdravju, učenci z migrantskim ozadjem, vključno z begunci, učenci, ki pripadajo etničnim manjšinam, kot so Romi, žrtve vrstniškega nasilja); to je še zlasti resno pri

¹⁴ EU28. Vrednost za EU27 znaša 13,2 %.

¹⁵ Podatki za leto 2021.

¹⁶ Pri učencih, rojenih zunaj države poročanja, je tveganje, da bodo zgodaj opustili izobraževanje in usposabljanje (ELET), še večje (22,4 %), zlasti če gre za državo zunaj EU27 (23,2 %). Verjetnost za zgodnjo opustitev šolanja je pri mladih moških, rojenih zunaj EU27 (25,2 %), v povprečju večja kot pri mladih ženskah, rojenih zunaj EU27 (20,9 %). Na to vpliva tudi stopnja urbanizacije, saj je v povprečju delež učencev, ki zgodaj opustijo šolanje, v mestih najmanjši (8,6 %). Medtem ko je pri mlajših moških verjetnost, da zgodaj opustijo šolanje, v mestih in predmestjih večja (13,5 %) kot na podeželskih območjih (11,7 %), je pri mladih ženskah dejansko večja na podeželskih območjih (9,2 %) kot v mestih in predmestjih (8,7 %). Velja opozoriti, da ta povprečja na ravni EU zakrivajo zelo neenotno sliko po državah članicah. Ti podatki se nanašajo na leto 2020.

¹⁷ Temeljita analiza trendov je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije ter v Pregledu izobraževanja in usposabljanja za leto 2021.

učencih s kompleksnimi potrebami (kot so otroci, katerih starš je v zaporu, žrtve nasilja v družini, otroci v skrbništvu itd.),

- ukrepi za reševanje učnih težav niso dovolj povezani z ukrepi za spodbujanje dobrobiti v šolah ali preprečevanje vrstniškega nasilja in krepitev duševnega zdravja,
- učenci, družine in ključni deležniki (vključno s socialno izključenimi starši, migrantskimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami) pogosto niso dovolj vključeni v zasnovu, izvajanje in ocenjevanje politik,
- vodstveni delavci šol, učitelji, mentorji in drugo pedagoško osebje pogosto niso dovolj pripravljeni za obravnavanje poduspešnosti ter zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, vključevanje raznolikosti, zagotavljanje ustrezne podpore otrokom s težavami ali ogroženim otrokom ali učencem s potrebami na področju dobrobiti in duševnega zdravja.

V zadnjem desetletju so bila vložena znatna prizadevanja za zmanjšanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, še zlasti po sprejetju priporočila Sveta iz leta 2011. V razpravah o politikah na ravni EU se v zadnjem času namenja večja pozornost **poduspešnosti pri osnovnih znanjih in spretnostih**, zlasti od objave rezultatov Programa mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) organizacije OECD leta 2018¹⁸, ki razkrivajo **trend slabšanja** na ravni EU v obdobju 2009–2018¹⁹. Raziskava PISA 2018 je zlasti pokazala, da:

- je danes **vsak peti petnajstletni Evropejec poduspešen** (22,5 % jih ne zmore izvesti osnovnih nalog iz branja, 22,9 % iz matematike in 22,3 % iz naravoslovja). Povprečje v EU se ne izboljšuje in med državami članicami obstajajo precejšnje razlike, čeprav je nekaterim državam sčasoma uspelo izboljšati uspešnost,
- socialno-ekonomsko ozadje močno vpliva na uspešnost in akademska pričakovanja učencev v večini držav EU. Poleg tega v državah z velikim deležem poduspešnih učencev ponavadi obstajajo tudi velike vrzeli v uspešnosti med učenci iz privilegiranih in prikrajšanih socialno-ekonomskih okolij,
- je v številnih državah članicah EU delež poduspešnih učencev pri branju med učenci z migrantskim ozadjem (kot so opredeljeni v raziskavi PISA organizacije OECD)²⁰ precej večji kot pri učencih brez migrantskega ozadja²¹,
- na splošno imajo države z majhnim deležem poduspešnih učencev običajno tudi velik delež najuspešnejših, kar kaže, da sta lahko odličnost in pravičnost šolskih izobraževalnih sistemov tesno povezani²²,

¹⁸ Raziskava PISA vsaka tri leta meri sposobnost petnajstletnikov, da svoje znanje in spretnosti na področju branja, matematike in naravoslovja uporabijo pri srečevanju z izzivi v resničnem življenju.

¹⁹ Temeljita analiza trendov je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije ter v Pregledu izobraževanja in usposabljanja za leto 2021.

²⁰ Pojem „osebe z migrantskim ozadjem“ vključuje priseljence in njihove otroke, rojene v državi poročevalki (t. i. „drugo generacijo“). Medtem ko Komisija za migrante šteje le državljane tretjih držav, pa v raziskavi PISA organizacije OECD pojem „učenci in učenke z migrantskim ozadjem“ zajema vse v tujini rojene učence in učenke (tako v EU kot zunaj EU) ter učence in učenke, ki so rojeni v državi poročevalki in katerih starši so rojeni v tujini.

²¹ Položaj je pri učencih, rojenih v tujini, običajno slabši kot pri učencih, ki so rojeni v državi poročevalki in katerih starši so rojeni v tujini. V kombinaciji z migrantskim ozadjem se pogosto pojavlja tudi socialno-ekonomska prikrajšanost.

- pri bralni pismenosti deklice močno prekašajo dečke, prav tako pri naravoslovju še naprej obstajajo razlike med spoloma v korist deklic²³. To potrjujejo nacionalni podatki, ki kažejo tudi, da je pri dečkih verjetnost, da bodo odsotni od pouka, večja kot pri deklicah²⁴.

Tudi rezultati mednarodne raziskave računalniške in informacijske pismenosti (ICILS) iz leta²⁵ 2018 kažejo, da **petina mladih v EU nima osnovnih digitalnih znanj in spretnosti**, hkrati pa razkrivajo vpliv socialno-ekonomskega statusa na digitalno pismenost: v povprečju učenci iz okolij z višjim socialno-ekonomskim statusom dosegajo znatno več točk pri računalniški informacijski pismenosti, prav tako so rezultati učencev, katerih starš ima diplomu druge ali višje stopnje, boljši od rezultatov učencev, katerih starši nimajo diplome.

Komisija v evropski strategiji o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 za podporo državam članicam pri izvajanju Konvencije ZN o pravicah invalidov, katere podpisnice so vse,²⁶ opozarja na vrzel v doseženi izobrazbi med mladimi s posebnimi potrebami in tistimi, ki nimajo posebnih potreb, in sicer zaradi ne vključujočega in nedostopnega izobraževalnega sistema. Veliko otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami obiskuje posebne šole, ki ne omogočajo vedno učinkovitega prehoda v sistem rednega izobraževanja.

Rezultati najnovejše raziskave PISA prav tako razkrivajo še druge, enako zaskrbljujoče pomanjkljivosti v izobraževalnih sistemih, ki lahko vplivajo na učne rezultate: **dobrobit učencev v šoli²⁷ (merjeno kot občutek pripadnosti učencev šoli) upada, vrstniško nasilje / kibernetško vrstniško nasilje pa je široko razširjeno in še narašča²⁸**. Raziskave poudarjajo, da ima vrstniško nasilje v šoli uničujoče posledice za dobrobit in akademske dosežke učencev ter povečuje tveganje za predčasno opuščanje šolanja²⁹. Raziskave tudi potrjujejo, da je **izboljšanje dobrobiti učencev**, med drugim z družbeno in čustveno vzgojo³⁰ ter preprečevanjem vrstniškega nasilja, **ključnega pomena za izboljšanje učnih**

²² Evropska komisija, Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo (2019), *PISA 2018 and the EU: striving for social fairness through education* (PISA 2018 in EU: prizadevanje za socialno pravičnost z izobraževanjem), Urad za publikacije, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/964797>. Za podrobno analizo glej delovni dokument služb Komisije.

²³ Pri matematiki je slika bolj mešana, saj podatki raziskave PISA 2018 kažejo, da dečki v povprečju rahlo prekašajo deklice, vendar se vrzel počasi oži: v vse več državah deklice prekašajo dečke. Glej OECD (2019) *PISA 2018 results (volume II) – Where all students can succeed*. (Rezultati raziskave PISA 2018 (zvezek II) – Kjer so lahko vsi učenci uspešni), PISA, OECD publishing. Na voljo na naslovu: https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-ii_b5fd1b8f-en.

²⁴ OECD (2015). *The ABC of Gender Equality in Education. Aptitude, Behaviour, Confidence*. (ABC enakosti spolov: sposobnost, vedenje, zaupanje.), PISA, OECD publishing. Na voljo na naslovu: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264229945-en.pdf?expires=1610634769&id=id&accname=guest&checksum=66B1763A84CB2A7C21B3829FBC7B8E3B>.

²⁵ <https://www.iea.nl/news-events/news/icils-2018-results>

²⁶ COM(2021) 101 final: Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030.

²⁷ Pojem „dobrobit“ v šoli je kompleksen in zajema številne razsežnosti (vključno s fizičnim, čustvenim in duševnim zdravjem). Opredelitve so na voljo v glosarju iz delovnega dokumenta služb Komisije.

²⁸ Glede na raziskavo PISA 2018 je v 19 državah članicah EU več kot petina učencev poročala, da so vsaj nekajkrat na mesec žrtev vrstniškega nasilja. Poleg tega je odstotek učencev, ki so žrtev vrstniškega nasilja, v obdobju 2015–2018 znatno narasel v večini držav.

²⁹ Glej <https://www.oecd-forum.org/posts/can-children-believe-in-us-to-invest-in-mental-health>.

³⁰ Socialno in čustveno učenje je del ene od osmih kompetenc za vseživljenjsko učenje (osebnostna, družbena in učna kompetenca), ki so opredeljene v Priporočilu Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, UL C 189, str. 1.

rezultatov³¹. Čustvena dobrobit in duševno zdravje otrok in mladostnikov sta v Evropi prav tako postala glavno vprašanje, saj ima približno 10–20 % šolarjev v času šolanja težave z duševnim zdravjem, pri polovici od njih pa se pred dopolnjenim 14. letom razvijejo težave, kot sta zlasti tesnoba in depresija. To je velika težava, ki negativno vpliva na učne rezultate. Če šole teh težav ne morejo rešiti same, lahko težave na področju dobrobiti in duševnega zdravja pomagajo reševati v sodelovanju z lokalno skupnostjo ter zunanji strokovnjaki in agencijami³².

Rdeča nit, na kateri temeljijo ti izzivi, so revščina in socialno-ekonomski dejavniki: **socialno-ekonomsko ozadje učencev in njihovih družin je še naprej najmočnejši dejavnik učnih rezultatov**, pri čemer kaže na stalno tveganje medgeneracijskega prenosa prikrajšanosti in zmanjšane navzgor usmerjene družbene mobilnosti pri učencih iz bolj prikrajšanih okolij.

Ugotovitve mednarodnih raziskav in povratne informacije, prejete med postopkom posvetovanja pred oblikovanjem tega predloga, potrjujejo **potrebo po skupnem obravnavanju učnih dosežkov in dosežene izobrazbe**. Poduspešnost pri osnovnih in digitalnih znanjih in spretnostih ter zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja sta medsebojno povezani težavi, ki ju sproži kombinacija dejavnikov (individualnih, družinskih, socialnih in ekonomskih itd.). Sprožilci teh težav niso povezani izključno z izobraževanjem, vendar določene lastnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja (kot so omejen dostop do kakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok, zgodnje razvrščanje v različne izobraževalne programe, segregacija, ponavljanje razredov, posebne šole itd.)³³ lahko še poslabšajo njihovo pojavnost, posebej negativno pa lahko vplivajo na tiste iz bolj prikrajšanih skupin.

S krizo zaradi **COVID-19** so ti izzivi postali še večji. Čeprav bo za oceno dolgoročnih vplivov dolgotrajnih prekinitev šolanja na učenje in akademski napredek potrebnega več časa in dela, več predhodnih študij kaže, da je kriza morda zavrla napredovanje učencev in povečala verjetnost, da bodo učenci, pri katerih je prisotno tveganje prekinitve šolanja, dejansko opustili šolanje. Kažejo tudi, da je imela kriza negativne posledice za dobrobit učencev, med drugim zaradi povečanega stresa in tesnobe zaradi izoliranosti in pomanjkanja stikov z vrstniki, večje izpostavljenosti nasilju v družini in zmanjšanega dostopa do osnovnih storitev. Otroci, ki so v socialno-ekonomskem smislu marginalizirani in katerih dosežki so bili že pred pandemijo podpovprečni, so med ukrepi omejitve gibanja verjetno najbolj trpeli³⁴, tudi zaradi pomanjkanja dostopa do interneta in/ali elektronskih naprav, potrebnih za virtualno učenje³⁵. Zato **bi se lahko delež poduspešnih učencev v Evropi med pandemijo**

³¹ Dokazi iz mednarodne raziskave trendov znanja matematike in naravoslovja TIMSS (*Trends in International Mathematics and Science Study – TIMSS*) iz leta 2019 in raziskave PISA 2018 potrjujejo, da so višje ravni dobrobiti (merjene kot občutek pripadnosti učencev šoli) običajno povezane z višjimi izobraževalnimi prizadevanji, manjšo odsotnostjo od pouka in boljšimi učnimi rezultati pri matematiki.

³² Evropska komisija, Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo, Simões, C., Caravita, S., Cefai, C., *A systemic, whole-school approach to mental health and well-being in schools in the EU: analytical report* (Sistemski, vsešolski pristop k duševnemu zdravju in dobrobiti v šolah v EU: analitično poročilo), 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/50546>.

³³ Evropska komisija/EACEA/Eurydice (2020), *Equity in school education in Europe: structures, policies and student performance* (Pravičnost v šolskem izobraževanju v Evropi: strukture, politike in uspešnost učencev), Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije.

³⁴ Podrobna analiza in viri so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije.

³⁵ Med krizo zaradi COVID-19 so bile na primer izključene in prikrajšane romske skupnosti izpostavljene resnim negativnim zdravstvenim in socialno-ekonomskim vplivom. Priporočilo Sveta iz leta 2021 o enakosti, vključevanju in udeležbi Romov se zavzema za zmanjšanje strukturne neenakosti, s katero se srečujejo Romi, po potrebi z obravnavo problema nezadostne infrastrukture ter digitalnih znanj in spretnosti, ki bi Romom omogočili aktivno udeležbo v družbi, vključno z izobraževanjem na daljavo, ter z

znatno povečal. Podobno se pričakuje, da se bo v naslednjih letih povečal delež učencev, ki bodo zgodaj opustili izobraževanje in usposabljanje, čeprav se bo to statistično izrazilo šele čez nekaj let.

To zahteva **obnovljena prizadevanja za spodbujanje boljših učnih rezultatov in vključujočega šolskega okolja za vse učence**, ne glede na njihove osebne značilnosti in družinsko, kulturno ali socialno-ekonomsko ozadje, z večjim poudarkom na izboljšanju dosežkov pri osnovnih znanjih in spretnostih.

Več pozornosti je treba nameniti dobrobiti v šoli, pri tem pa upoštevati izkušnje, pridobljene z izvajanjem priporočila Sveta iz leta 2011 o zmanjševanju osipa, najnovejša spoznanja iz raziskav in postopka posvetovanja ter nove izzive, ki jih je razkrila kriza zaradi COVID-19.

Na podlagi spoznanj, pridobljenih s priporočilom Sveta iz leta 2011, je v **predlogu Komisije za priporočilo Sveta o poteh do uspeha v šoli predstavljen prenovljen okvir ukrepov** za države članice, da bodo razvile lastno celostno strategijo za izboljšanje uspeha v šolah, ki bo na ustrezni ravni glede na strukturo posameznega sistema izobraževanja in usposabljanja ter podprta z učinkovitim zbiranjem in spremljanjem podatkov. Posodobljeni okvir določa nabor ukrepov politike, ki vključujejo spremljanje, preprečevanje, intervencijo in kompenzacijo³⁶, vendar so bolj usmerjeni k preprečevanju in zgodnji intervenciji. Države članice lahko ukrepe politike uporabijo in kombinirajo v skladu s svojimi specifičnimi okoliščinami in potrebami.

- **Cilji predlaganega priporočila Sveta**

Namen predloga Komisije za priporočilo Sveta o poteh do uspeha v šoli je:

- ločiti doseženo izobrazbo in učne dosežke od socialnega, ekonomskega in kulturnega statusa,
- na ravni EU zmanjšati delež učencev s slabimi učnimi dosežki in tistih, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, da se dosežejo cilji evropskega izobraževalnega prostora na ravni EU za leto 2030,
- spodbujati vključujoče izobraževanje in usposabljanje, ki zajemata enakost, kakovost, akademski uspeh, sodelovanje, dobrobit v šoli, duševno in telesno zdravje ter spoštovanje raznolikosti,
- z vzajemnim učenjem še naprej razvijati skupno razumevanje dejavnikov, ki omogočajo spodbujanje učnih rezultatov in dobrobiti, s posebnim poudarkom na učencih iz prikrajšanih okolij.

- **Mednarodna razsežnost**

Predlog dopolnjuje delo na mednarodni ravni. Prispeva k ukrepom, ki podpirajo **cilje ZN glede trajnostnega razvoja do leta 2030**³⁷, zlasti cilj trajnostnega razvoja št. 4,

odpravo visoke stopnje ekonomske negotovosti, prenatrpanih gospodinjstev, segregiranih naselij ali taborov.

³⁶ Namen preventivnih ukrepov je ustvariti pogoje za to, da se težave z neudejstvom, poduspešnostjo in zgodnjim opuščanjem šolanja, duševne težave itd. preprečijo, še preden se pojavijo, med drugim z dejavnim spodbujanjem in podpiranjem dobrobiti in duševnega zdravja v šoli. Z intervencijskimi ukrepi se nastajajoče težave obravnavajo v zgodnji fazi, tudi v predšolski vzgoji in varstvu, z učinkovitimi podpornimi ukrepi za skupine ali posameznike. Kompenzacijski ukrepi nudijo priložnosti za podporo poduspešnim učencem, tistim, ki so izgubili motivacijo, ali tistim, ki so opustili šolanje.

³⁷ <https://sdgs.un.org/>

tj. kakovostno izobraževanje. Predlog je skladen s **Konvencijo ZN o pravicah invalidov**³⁸, katere člen 24 določa vključujoče izobraževalne sisteme. Je v sozvočju s poročilom ZN o globalnem spremljanju izobraževanja za leto 2020, ki govori o vključevanju. Podpira **dejavnosti organizacije UNESCO na področju nasilja in vrstniškega nasilja v šolah**³⁹. Pobuda o poteh do uspeha v šoli je skladna z **učnim kompasom 2030 organizacije OECD**⁴⁰.

Rezultati Programa mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) organizacije OECD so podlaga za predlog in omogočajo mednarodne primerjave, ki jih je mogoče dodatno preučiti v okviru delovne skupine strateškega okvira EGP za šole.

- **Orodja za podporo izvajanju**

Predlagano priporočilo Sveta bo podprto z več različnimi instrumenti:

- poročanjem in spremljanjem, zlasti v okviru evropskega semestra, pregleda socialnih kazalnikov in strateškega okvira EGP,
- vzajemnim učenjem ter izmenjavo informacij in izkušenj med državami članicami, zlasti v okviru delovne skupine strateškega okvira EGP za šole,
- financiranjem EU (predvsem prek programa Erasmus+, mehanizma za okrevanje in odpornost, Evropskega socialnega sklada plus, Evropskega sklada za regionalni razvoj, programa Digitalna Evropa, programa Obzorje Evropa, Instrumenta za tehnično podporo, Sklada za azil, migracije in vključevanje itd.) prek sprejetih programov/načrtov,
- posodobljeno praktično evropsko zbirko orodij za šole za izmenjavo virov in praks⁴¹,
- strokovno skupino za strategije za oblikovanje podpornega učnega okolja za skupine, pri katerih obstaja tveganje poduspešnosti, in za podpiranje dobrobiti v šoli,
- raziskavami v okviru programa Obzorje Evropa,
- vzpostavitvijo (od decembra 2022) učnega laboratorija za vlaganje v kakovostno izobraževanje in usposabljanje, ki bo izboljšal ocenjevanje in spremljanje izobraževalnih politik in naložb na evropski ravni.

- **Dopolnjevanje z drugimi pobudami**

Priporočilo dopolnjuje druge ukrepe Komisije, ki so predstavljeni v sporočilu o evropskem izobraževalnem prostoru in akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje. Taki ukrepi vključujejo:

- priporočilo Sveta iz leta 2019 o celovitem pristopu k poučevanju in učenju jezikov⁴²,

³⁸ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html>

³⁹ <https://en.unesco.org/themes/school-violence-and-bullying/action>;
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374794?posInSet=4&queryId=N-EXPLORE-c62a920d-2b9e-49c7-92cd-fb700d28f564>

⁴⁰ Učni kompas 2030 (*Learning Compass 2030*) organizacije OECD je razvijajoči se učni okvir, v katerem je predstavljena ambiciozna vizija za prihodnost izobraževanja. Ponuja široko vizijo o vrstah kompetenc, ki jih bodo učenci potrebovali za uspeh leta 2030 in pozneje. V njem sta razvita tudi skupni jezik in skupno razumevanje, ki je globalno pomembno in informirano (<https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/learning-compass-2030/>).

⁴¹ <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

- priporočilo Sveta iz leta 2019 o visokokakovostnih sistemih vzgoje in varstva predšolskih otrok⁴³,
- priporočilo Sveta iz leta 2018 o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja⁴⁴,
- priporočilo Sveta iz leta 2021 o kombiniranem učenju za visokokakovostno in vključujoče osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje⁴⁵,
- strukturirani dialog o dejavnikih, ki omogočajo uspešno digitalno izobraževanje, ter razvoju skupnih smernic za učitelje in pedagoško osebje za spodbujanje digitalne pismenosti in boj proti dezinformacijam,
- program znanj in spretnosti za Evropo⁴⁶,
- priporočilo Sveta iz leta 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost⁴⁷, v katerem je predlagana prenovljena vizija politike EU na področju PIU, ki vključuje digitalizacijo navedenega področja in uporabo kombiniranega učenja, ter
- priporočilo Sveta iz leta 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi priporočila Sveta iz leta 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino⁴⁸.

Predlagano priporočilo Sveta bo prispevalo tudi k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in njegovega akcijskega načrta, strategije EU za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (2020)⁴⁹, strateškega okvira EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030 (2020)⁵⁰ in z njim povezanega priporočila Sveta (2021)⁵¹, strategije za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (2020)⁵², akcijskega načrta za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027 (2020)⁵³, strategije o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (2021)⁵⁴, akcijskega načrta EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 (2020)⁵⁵, strategije EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja (2021)⁵⁶, strategije EU o otrokovih pravicah (2021)⁵⁷, jamstva za otroke (2021)⁵⁸, evropskega leta mladih 2022⁵⁹, nove strategije EU za boljši internet za otroke (2022)⁶⁰ in kampanje HealthyLifeStyle4All (2021)⁶¹.

⁴² UL C 189, 5.6.2019, str. 15.

⁴³ UL C 189, 5.6.2019, str. 4.

⁴⁴ UL C 195, 7.6.2018, str. 1.

⁴⁵ COM(2021) 455 final.

⁴⁶ COM(2020) 274 final.

⁴⁷ UL C 417, 2.12.2020, str. 1.

⁴⁸ UL C 372, 4.11.2020, str. 1.

⁴⁹ COM(2020) 152 final.

⁵⁰ COM(2020) 620 final.

⁵¹ COM(2020) 620 final.

⁵² COM(2020) 698 final.

⁵³ COM(2020) 758 final.

⁵⁴ COM(2021) 101 final.

⁵⁵ COM(2020) 565 final.

⁵⁶ COM(2021) 615 final.

⁵⁷ COM(2021) 142 final.

⁵⁸ COM(2021) 137 final.

⁵⁹ Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022), UL L 462, 28.12.2021, str. 1.

To pobudo podpira program Erasmus+: v središču glavne prednostne naloge programa, tj. „vključevanje in raznolikost“, so organizacije in udeleženci z manj priložnostmi, pri čemer so jim na voljo posebni mehanizmi in viri. Program Erasmus+ tudi podpira učitelje in celotno šolsko osebje pri pridobivanju novih kompetenc ter razvijanju vključujočih strategij in učnih načrtov z ukrepi, kot so nove učiteljske akademije Erasmus+.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Predlagano priporočilo Sveta je skladno s členom 165(4) in členom 166(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 165(1) določa, da „Unija prispeva k razvoju kakovostnega izobraževanja s spodbujanjem sodelovanja med državami članicami ter po potrebi s podpiranjem in dopolnjevanjem njihovih dejavnosti, pri čemer v celoti upošteva odgovornost držav članic za vsebino poučevanja in organizacijo izobraževalnih sistemov“. Člen 165(2) nadalje določa, da bo med cilji dejavnosti Unije na področju izobraževanja tudi spodbujanje razvoja izobraževanja na daljavo. Člen 166(1) določa, da Unija izvaja politiko poklicnega usposabljanja, ki podpira in dopolnjuje dejavnost držav članic, pri čemer v celoti upošteva njihovo odgovornost za vsebino in organizacijo poklicnega usposabljanja.

Pobuda ne predlaga nobene razširitve pristojnosti EU za sprejemanje predpisov ali zavezujočih zavez držav članic. Države članice se bodo v skladu s svojimi nacionalnimi okoliščinami odločile, kako bodo izvedle to priporočilo Sveta.

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Ta predlog je v skladu z načelom subsidiarnosti, kot je določeno v členu 5(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU).

Države članice so odgovorne za vsebino poučevanja ter organizacijo svojih sistemov izobraževanja in usposabljanja. Hkrati dokazi kažejo, da se srečujejo z več skupnimi težavami, povezanimi z učnimi rezultati in dobrobitjo v šoli.

To priporočilo Sveta bo v celoti spoštovalo odgovornost držav članic za vsebino poučevanja in organizacijo izobraževalnih sistemov ter njihovo kulturno in jezikovno raznolikost, hkrati pa bo upoštevalo dopolnilno in podporno vlogo EU ter prostovoljno naravo evropskega sodelovanja v izobraževanju in usposabljanju. V okviru evropskega izobraževalnega prostora bo pobuda podpirala prizadevanja držav članic pri razvijanju in izvajanju politik in mehanizmov, kot je ustrezno glede na njihove nacionalne sisteme in strukture.

Pobuda ne predlaga nobene razširitve pristojnosti EU za sprejemanje predpisov ali zavezujočih zavez držav članic. Njena evropska dodana vrednost je predvsem v sposobnosti EU, da mobilizira politično sodelovanje na nacionalni ravni ter podpre sisteme izobraževanja in usposabljanja s smernicami politik, skupnimi orodji in instrumenti (Erasmus+, mehanizem za okrevanje in odpornost, Evropski socialni sklad plus, Evropski sklad za regionalni razvoj, programa Digitalna Evropa, program Obzorje Evropa, Instrument za tehnično podporo, Sklad za azil, migracije in vključevanje itd.), hkrati pa v celoti spoštuje subsidiarnost.

⁶⁰ <https://www.betterinternetforkids.eu/en/home> in COM(2012) 196 final.

⁶¹ Poziv iz Tartuja k zdravemu načinu življenja, https://sport.ec.europa.eu/sites/default/files/ewos-tartu-call_en.pdf.

- **Sorazmernost**

Ta predlog je v skladu z načelom sorazmernosti, kot je določeno v členu 5(4) PEU.

Vsebina in oblika predlaganega priporočila Sveta ne presejata tega, kar je potrebno za doseg njegovih ciljev. Zaveze, ki jih bodo sprejele države članice, so prostovoljne, vsaka država članica pa se lahko svobodno odloči glede pristopa, ki ga bo sprejela.

- **Izbira instrumenta**

Kot prispevek k doseganju ciljev iz členov 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije ta pogodba določa, da Svet sprejme priporočila na predlog Komisije.

Priporočilo Sveta je ustrezen instrument na področju izobraževanja in usposabljanja, saj ima EU na tem področju podporno odgovornost, ter je instrument, ki je bil pogosto uporabljen za evropske ukrepe na tem področju. Kot pravni instrument izraža zavezanost držav članic k predstavljenim ukrepom in zagotavlja tehtnejšo politično podlago za sodelovanje na tem področju, hkrati pa povsem spoštuje avtoriteto držav članic na področju izobraževanja in usposabljanja.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene / preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Leta 2019 je bila objavljena neodvisna ocena izvajanja priporočila Sveta iz leta 2011 o politikah za zmanjševanje osipa⁶². Študija je zajela 37 držav v EU in zunaj nje. V njej so bili obravnavani:

- razmere in trendi na evropski in nacionalni ravni ter nacionalne ureditve za spremljanje in vrednotenje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja,
- pregled in primeri preventivnih, intervencijskih in kompenzacijskih ukrepov, ki se izvajajo na nacionalni ravni, ter dokazi o učinkovitosti,
- analiza vloge in vpliva priporočila iz leta 2011 in povezanih orodij politike EU v smislu njihove ustreznosti, uspešnosti, učinkovitosti in trajnostnosti,
- potreba po prihodnji podpori na ravni EU za boj proti zgodnjemu opuščanju izobraževanja in usposabljanja ter narava take podpore.

- **Posvetovanja z deležniki**

Predlog temelji na prispevkih, zbranih med obsežnim postopkom posvetovanja⁶³. Ta je vključeval:

- 14-tedensko odprto javno posvetovanje o novi pobudi, ki je potekalo od 24. junija do 30. septembra 2021,

⁶² Evropska komisija, Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo (2019), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Ocena izvajanja priporočila Sveta iz leta 2011 o politikah za zmanjševanje osipa: končno poročilo), Urad za publikacije.

⁶³ Kratko zbirno poročilo je priloženo delovnemu dokumentu služb Komisije; celotni povzetek poročila je na voljo na naslovu: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13019-Pathways-to-school-success-tackling-underachievement-in-basic-skills-and-early-leaving-from-education-and-training/public-consultation_en.

- razprave na sestankih generalnih direktorjev za šolsko izobraževanje,
- vrsto namenskih spletnih delavnic med majem in septembrom 2021 s predstavniki ministrstev in organizacijami deležnikov (vključno s predstavniki učiteljev in mentorjev, učenci, starši in mladimi, socialnimi partnerji in nevladnimi organizacijami, ki zastopajo različne deležnike) ter strokovnjaki s tega področja.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Predlog temelji na:

- spoznanjih iz izvajanja strateškega okvira za sodelovanje na področju politike izobraževanja in usposabljanja 2020 (poročilih delovnih skupin, praksah, zbranih in deljenih prek evropske zbirke orodij za šole itd.),
- neodvisni oceni izvajanja priporočila Sveta iz leta 2011 o politikah za zmanjševanje osipa (glej zgoraj),
- širokem naboru obstoječih in nedavno naročenih poročil in študij o: pričakovanem vplivu krize zaradi COVID-19 na učne rezultate, pravičnosti v izobraževanju, vključujočih sistemih, vrstniškem nasilju v šolah, družbeni in čustveni vzgoji, dobrobiti v šolah, sodelovanju staršev, kakovosti šolskega življenja, reformah politik, ki pojasnjujejo uspešne zgodbe iz raziskave PISA itd.,
- pregledu projektov Erasmus+, ki se nanašajo na spodbujanje boljših učnih rezultatov, boj proti poduspešnosti in zgodnjemu opuščanju izobraževanja in usposabljanja ter podpiranje dobrobiti v šoli,
- strokovnem znanju akademikov in drugih zunanjih strokovnjakov, ki prispevajo na dokazih temelječe znanje in nasvete prek mreže strokovnjakov, ki se ukvarja s socialno razsežnostjo izobraževanja in usposabljanja (NESET)⁶⁴, ter uredniškega odbora evropske zbirke orodij za šole,
- analizi poročil in študij organizacij OECD in UNESCO ter Sveta Evrope, pa tudi delu Skupnega raziskovalnega središča Evropske komisije, centra Cedefop in mreže Eurydice.

Te informacije so vključene v priloženi delovni dokument služb Komisije.

- **Ocena učinka**

Zaradi dopolnilnega pristopa dejavnosti k pobudam držav članic, prostovoljne narave predlaganih dejavnosti in obsega pričakovanih učinkov ocena učinka ni bila izvedena. Pripravljeni predlog temelji na prejšnjih študijah⁶⁵, posvetovanjih z državami članicami in javnem posvetovanju.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Ni relevantno.

- **Temeljne pravice**

Ta predlog priporočila Sveta je v skladu s temeljnimi pravicami in načeli, priznanimi v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti s pravico do varstva osebnih podatkov iz člena 8,

⁶⁴ <https://nesetweb.eu/en/>

⁶⁵ Celoten seznam virov je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije.

akademsko svobodo iz člena 13, pravico do izobraževanja iz člena 14 in pravico do nediskriminacije iz člena 21.

Ukrepi se bodo izvajali v skladu s pravom EU o varstvu osebnih podatkov, zlasti Uredbo (EU) 2016/679⁶⁶ Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (splošna uredba o varstvu podatkov).

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Za to pobudo ne bodo potrebna dodatna sredstva iz proračuna EU.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Za podporo izvajanju Komisija predlaga, da se v sodelovanju z državami članicami razvijejo dejavnosti vzajemnega učenja in prepoznavanje dobrih praks ter raziskave, smernice, priročniki in drugo konkretno gradivo, ki temelji na dokazih. Za sporočanje izsledkov, uspešnih primerov in vseh drugih pomembnih virov Komisija načrtuje nadaljnji razvoj evropske zbirke orodij za šole v okviru nove evropske platforme za šolsko izobraževanje.

Komisija namerava poročati o uporabi priporočila Sveta v okviru izvajanja strateškega okvira za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše.

- **Obrazložitevni dokumenti (za direktive)**

Ni relevantno.

- **Kratek opis predloga priporočila Sveta in delovnega dokumenta služb Komisije**

Na podlagi izkušenj s priporočilom Sveta iz leta 2011 predlagano priporočilo Sveta združuje novosti in kontinuiteto, pri čemer ponuja nove rešitve ter razširja in posodablja nekatere dele besedila, ki bo s tem priporočilom razveljavljeno.

V skladu s priporočilom iz leta 2011 je v predlogu poudarjena potreba po kombiniranju preventivnih, intervencijskih in kompenzacijskih ukrepov. Vendar je večji poudarek na preventivnih ukrepih, hkrati pa se priznava, da so za različne potrebe / ciljne skupine potrebne različne vrste ukrepov. Predlog vključuje vidike, ki v besedilu iz leta 2011 niso bili (ali niso bili dovolj podrobno) obravnavani, kot so mehanizmi upravljanja šol in zagotavljanja kakovosti; koncept vsešolskega pristopa ter sodelovanja in partnerstva v šolah in njihovi okolici; ključna vloga zagotavljanja dobrobiti, socialnega in čustvenega učenja ter varnejša, bolj zdrava in bolj spodbudna učna okolja.

V njem so predlagani smernice in ukrepi, ki jih lahko države članice izvajajo za spodbujanje boljših učnih rezultatov mladih Evropejcev, predstavljena pa je tudi zaveza Evropske komisije, da podpira in dopolnjuje ukrepe držav članic na tem področju.

V priloženem delovnem dokumentu služb Komisije so predstavljeni dokazi iz raziskav, mnenja in izkušnje deležnikov, zbrani v fazi posvetovanja, ter primeri obstoječih politik in projektov, na katerih temelji politika, ki se spodbuja v predlaganem priporočilu Sveta.

⁶⁶ UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o poteh do uspeha v šoli

(Besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 165(4) in člena 166(4) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V prvem in enajstem načelu evropskega stebra socialnih pravic⁶⁷ je poudarjen pomen zagotavljanja kakovostnega in vključujočega izobraževanja za vse že od malih nog. Učinkovito izvajanje teh načel je odvisno od odločnosti in ukrepanja držav članic. Ukrepi na ravni EU lahko dopolnjujejo nacionalne ukrepe, Komisija pa je svoj prispevek predstavila v akcijskem načrtu za evropski steber socialnih pravic⁶⁸.
- (2) Evropska komisija je 30. septembra 2020 sprejela sporočilo o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025, v katerem je vključevanje navedeno kot ena od njegovih šestih razsežnosti⁶⁹. Svet je 18. februarja 2021 sprejel Resolucijo Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030)⁷⁰.
- (3) Predsednica Evropske komisije je leta 2021 v svojem govoru o stanju v Evropski uniji predlagala, da se leto 2022 razglasi za evropsko leto mladih, da bi mladim ponudili več priložnosti za oblikovanje prihodnosti Evrope in sodelovanje pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje.
- (4) V končnem poročilu Konference o prihodnosti Evrope državljani Unijo pozivajo, da do leta 2025 oblikuje vključujoč evropski izobraževalni prostor, kjer bodo imeli vsi državljani enak dostop do kakovostnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja, tudi na podeželskih in oddaljenih območjih⁷¹. V sporočilu Komisije iz leta 2020 sta vključevanje in enakost spolov navedena kot ključna razsežnost evropskega izobraževalnega prostora, ki naj bi bil uresničen do leta 2025, vključuje pa tudi poziv k ločitvi učnih rezultatov od socialno-ekonomskega statusa. Svet je soglašal, da bi moral biti do leta 2030 delež petnajstletnikov s slabimi dosežki pri branju, matematiki in naravoslovju manjši od 15 %, in se zavezal k zmanjšanju deleža učencev, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, na manj kot 9 %.

⁶⁷ COM(2017) 250.

⁶⁸ COM(2021) 102.

⁶⁹ COM(2020) 625 final.

⁷⁰ UL C 66, 26.2.2021, str. 1.

⁷¹ *Konferenca o prihodnosti Evrope – Poročilo o končnem izidu*, maj 2022, predlog 46 (str. 88).

- (5) Čeprav se je delež učencev, ki zgodaj opustijo šolanje, na ravni EU znatno izboljšal, saj se je v obdobju 2010–2021 zmanjšal za 3,9 odstotne točke, mnogi učenci še vedno prezgodaj prekinejo izobraževanje. Delež učencev, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, je leta 2021 v EU v povprečju znašal 9,7 %, kar je tik pod ciljem iz okvira ET 2020 na ravni EU, ki je bil za leto 2020 določen na 10 %. Še vedno v EU več kot 3,2 milijona mladih (18–24 let) zgodaj opusti izobraževanje in usposabljanje, zaradi česar nimajo pravih možnosti za uspešno poklicno pot. Med državami in znotraj njih še vedno obstajajo znatne razlike, pri čemer se še naprej pojavljajo neenakosti med posameznimi skupinami (npr. migranti, mladi moški, etnične manjšine, kot so Romi, mladi na podeželskih in oddaljenih območjih so manj uspešni).
- (6) Rezultati Programa mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) organizacije OECD za leto 2018 razkrivajo trend slabšanja pri številu učencev s slabimi dosežki pri osnovnih znanjih in spretnostih v obdobju 2009–2018. Danes še vedno vsak peti petnajstletni Evropejec nima zadostnih bralnih, matematičnih ali naravoslovnih kompetenc. Poleg tega rezultati mednarodne raziskave računalniške in informacijske pismenosti (ICILS) iz leta 2018 kažejo, da petina mladih v EU nima osnovnih digitalnih znanj in spretnosti, hkrati pa razkrivajo tudi velike razlike v uspešnosti glede na socialno-ekonomski status, kar predstavlja tveganje za poglobitev digitalne vrzeli⁷².
- (7) Podatki potrjujejo, da je socialno-ekonomsko ozadje najmočnejši napovedovalec učnih rezultatov. Med učenci, ki opustijo izobraževanje in usposabljanje brez dosežene višje sekundarne izobrazbe, je v večini držav EU nadpovprečno veliko tistih iz prikrajšanih okolij. Raziskava PISA 2018 je razkrila, da je delež poduspešnih učencev pri branju v večini držav EU veliko večji v spodnji četrtini indeksa ekonomskega, socialnega in kulturnega statusa (ESCS) kot v zgornji četrtini ESCS; v nekaterih državah EU ta razlika presega 40 odstotnih točk. V akademski literaturi je potrjeno, da imajo učenci z manj ugodnim socialno-ekonomskim ozadjem pogosteje več težav pri razvoju akademskih in jezikovnih spretnosti. Pogosteje kažejo vedenjske težave, povezane z učenjem, imajo manjšo motivacijo za učenje, prej opustijo izobraževanje in usposabljanje, prav tako ju opustijo z nižjimi kvalifikacijami in nezadostnimi kompetencami za polno udeležbo v družbi.
- (8) Države članice so v zadnjih letih v svoje izobraževalne sisteme vključile veliko šoloobveznih migrantov iz tretjih držav (vključno z begunci⁷³). Dodatni izzivi se pojavljajo v zvezi z osebami, ki bežijo pred vojno v Ukrajini, med katerimi je velik delež šoloobveznih otrok, ki potrebujejo ciljno usmerjeno učno podporo (vključno z učenjem jezika, v katerem se šolajo) in psihosocialno podporo.
- (9) Raziskavi PISA iz let 2015 in 2018 sta osvetlili tudi vse manjši občutek pripadnosti učencev šoli ter široko razširjeno in naraščajoče vrstniško nasilje / kibernetško vrstniško nasilje. V raziskavah je poudarjen pomen čustvene, socialne in telesne dobrobiti v šolah za to, da se povečajo možnosti otrok in mladih za uspeh v izobraževanju in življenju. Potrjujejo, da imajo težave v duševnem zdravju ter nasilje, vrstniško nasilje, rasizem, ksenofobija in druge oblike nestrpnosti uničujoče posledice za čustveno dobrobit in učne rezultate otrok in mladih. Raziskave tudi kažejo, da so prikrajšane skupine bolj izpostavljene vrstniškemu nasilju in da imajo učenci iz

⁷² Čeprav naj bi digitalna znanja in spretnosti spadali med osnovna znanja in spretnosti, v pobudi o poteh do uspeha v šoli niso izrecno obravnavani, saj so že v središču drugih pobud, kot je akcijski načrt za digitalno izobraževanje.

⁷³ Izraz „begunec“ se v tem besedilu uporablja v širšem političnem smislu in ne v skladu z opredelitvijo iz Ženevske konvencije in pravnega reda EU na področju azila.

socialno-ekonomsko prikrajšanih šol manjši občutek pripadnosti kot njihovi premožnejši vrstniki.

- (10) Zaradi pandemije COVID-19 je obravnavanje teh izzivov še pomembnejše. Več študij kaže, da se lahko med krizo poveča verjetnost, da bodo učenci, pri katerih obstaja tveganje prekinitve šolanja, šolanje dejansko opustili, ter da je imela kriza na splošno škodljive posledice za duševno zdravje in dobrobit otrok.
- (11) Svet je leta 2011 sprejel priporočilo o politikah za zmanjševanje osipa⁷⁴. Na evropski in nacionalni ravni je bilo za izvajanje priporočila opravljenega veliko dela, zlasti z vzajemnim učenjem in izmenjavo dobrih praks med državami članicami v okviru ET 2020 za sodelovanje na področju politike⁷⁵. Na spletu so prek evropske zbirke orodij za šole⁷⁶ in zbirke orodij centra Cedefop za poklicno izobraževanje in usposabljanje na voljo najrazličnejši viri, primeri uspešnih ukrepov in referenčna gradiva za obravnavanje zgodnjega opuščanja šolanja. Neodvisna ocena izvajanja navedenega priporočila, objavljena leta 2019⁷⁷, jasno kaže, da sta to priporočilo Sveta in spremljajoči nabor orodij politike EU spodbudila spremembe v izobraževalnih ustanovah in politikah ter podprla zmanjšanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja. V njej so tudi poudarjena področja, na katerih je potrebno nadaljnje delo.
- (12) S programom Erasmus+ je bilo podprtih več transnacionalnih projektov o vključevanju v različnih sektorjih izobraževanja, ki so obravnavali poduspešnost in zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja. V obdobju 2021–2027 je vključevanje ena od glavnih prednostnih nalog programa Erasmus+. Program vključuje tudi posebno prednostno nalogo politike za preprečevanje prikrajšanosti pri učenju, zgodnjega opuščanja šolanja in slabega obvladovanja osnovnih znanj in spretnosti, kar deležnikom omogoča financiranje v okviru programa Erasmus+ za izvajanje priporočil glede politik.
- (13) Evropski strukturni in investicijski skladi (skladi ESI) so v obdobju 2014–2020 mobilizirali znatne naložbe za preprečevanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, pri čemer so podprli številne obsežne projekte v skladu s priporočilom Sveta iz leta 2011. Evropski socialni sklad plus podpira posameznike, regije in države članice, ki se srečujejo s posebnimi izzivi – od okrevanja po pandemiji COVID-19 do izpolnjevanja ciljev EU na področju zaposlovanja, socialne vključenosti, izobraževanja in podnebja. Uporaba pri načrtovanju ukrepov v okviru skladov ESI in skladov kohezijske politike v obdobju 2021–2027 med drugim temelji na priporočilih za posamezne države, izdanih v okviru evropskega semestra.
- (14) Instrument za tehnično podporo državam članicam omogoča, da na zahtevo prejmejo podporo za prilagojene reforme na različnih področjih, kot so na primer izboljšanje učnih rezultatov pri otrocih, izboljšanje vzgoje in varstva predšolskih otrok, določitev nacionalnih strategij in akcijskih načrtov za obravnavanje in preprečevanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, razvoj orodij za podporo zaposlovanju in strokovnemu razvoju učiteljev ali priprava in izvajanje reforme učnih načrtov. Več

⁷⁴ UL C 191, 1.7.2011, str. 1.

⁷⁵ Glej <https://education.ec.europa.eu/levels/school/early-school-leaving>.

⁷⁶ <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

⁷⁷ Evropska komisija, Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo (2019), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Ocena izvajanja priporočila Sveta iz leta 2011 o politikah za zmanjševanje osipa: končno poročilo), Urad za publikacije.

držav članic je Instrument za tehnično podporo in njegov predhodnik, program za podporo strukturnim reformam, uporabilo za podporo reformam pri preprečevanju zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, zlasti v zvezi z otroki iz ranljivih okolij.

- (15) Otroci in mladostniki za doseganje pozitivnih rezultatov v šoli in življenju potrebujejo uravnotežen nabor kognitivnih, družbenih in čustvenih kompetenc. V priporočilu Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje⁷⁸ so opredeljene osebna, družbena in učna kompetenca. To vključuje sposobnost soočati se z negotovostjo in kompleksnostjo, vzdrževati lastno telesno in čustveno dobrobit, ohranjati telesno in duševno zdravje, razviti sodelujoče in pozitivne odnose ter živeti zdravo, v prihodnost usmerjeno življenje, hkrati pa obvladovati spore v vključujočem in podpornem kontekstu.
- (16) V Sklepih Sveta o evropskih učiteljih in mentorjih za prihodnost⁷⁹ se priznava, da so učitelji, mentorji in vodstveni delavci šol nepogrešljivo gibalno izobraževanja in usposabljanja, prav tako je poudarjena potreba po nadaljnjem razvijanju in posodabljanju njihovih kompetenc. V sporočilu o evropskem izobraževalnem prostoru in resoluciji Sveta se priznava ključna vloga učiteljev in mentorjev.
- (17) V priporočilu Sveta o visokokakovostnih sistemih vzgoje in varstva predšolskih otrok⁸⁰ je poudarjeno, da dostop do kakovostnih storitev predšolske vzgoje in varstva za vse otroke pripomore k njihovemu zdravemu razvoju in učenemu uspehu ter pomaga zmanjševati socialne neenakosti in razlike v kompetencah med otroki z različnimi socialno-ekonomskimi ozadji.
- (18) V Priporočilu Sveta o kombiniranem učenju za visokokakovostno in vključujoče osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje⁸¹ se spodbujajo kombinirani učni pristopi, ki združujejo učna okolja v šolskih prostorih in na daljavo ter digitalna in nedigitalna učna orodja, da bi se oblikovali odpornejši in bolj vključujoči sistemi izobraževanja in usposabljanja. Takšne prakse omogočajo diverzificirane pristope in orodja za boljšo podporo učencem s posebnimi potrebami ali učencem iz prikrajšanih skupin in povečanje njihove motivacije za učenje.
- (19) V programu znanj in spretnosti za Evropo⁸² so opredeljeni ukrepi za krepitev trajnostne konkurenčnosti in odpornosti za odzivanje na krize ter pomoč posameznikom in podjetjem pri razvoju več in boljših znanj in spretnosti na podlagi spoznanj, pridobljenih med pandemijo COVID-19. V Priporočilu Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost⁸³ je predlagana prenovljena vizija EU glede PIU, ki ima ključno vlogo pri preprečevanju in odpravljanju zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja ter spodbujanju enakih možnosti.
- (20) V akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje⁸⁴ so predstavljeni ukrepi za izboljšanje digitalnih znanj in spretnosti ter kompetenc za digitalno preobrazbo, da noben učenec ne bo zapostavljen in da bodo imeli diplomanti kompetence, ki so potrebne na trgu

⁷⁸ UL C 189, 4.6.2018, str. 1.

⁷⁹ UL C 193, 9.6.2020, str. 11.

⁸⁰ UL C 189, 5.6.2019, str. 4.

⁸¹ COM(2021) 455 final.

⁸² COM(2020) 274 final.

⁸³ UL C 417, 2.12.2020, str. 1.

⁸⁴ COM(2020) 624 final.

dela. V njem je predviden razvoj skupnih smernic za učitelje in pedagoško osebje za spodbujanje digitalne pismenosti in boj proti dezinformacijam, posodobitev evropskega okvira digitalnih kompetenc in načrtovan predlog priporočila Sveta za izboljšanje zagotavljanja digitalnih znanj in spretnosti v izobraževanju in usposabljanju. V akcijskem načrtu se tudi spodbuja k odpravi razlik med spoloma v naravoslovju, tehnologiji, inženirstvu in matematiki.

- (21) V Priporočilu Sveta o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke so države članice pozvane, naj pomoči potrebnim otrokom (tj. tistim, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, zlasti Romom) zagotovijo učinkovit in brezplačen dostop do izobraževanja in šolskih dejavnosti. V strategiji EU o otrokovih pravicah se poziva k oblikovanju vključujočega in kakovostnega izobraževanja. V novi strategiji EU za boljši internet za otroke se poziva k oblikovanju digitalnega okolja, v katerem bodo otroci zaščiteni, opolnomočeni in spoštovani, in poudarja, da bi morali imeti otroci v ranljivem položaju enake možnosti za izkoriščanje priložnosti digitalnega desetletja.
- (22) V novi generaciji strategij EU za enakost in okvirov politike vključevanja, sprejetih v letih 2020 in 2021⁸⁵, je močan poudarek na spodbujanju enakosti in vključevanja ter boju proti diskriminaciji v izobraževanju s ciljno usmerjeno podporo za najbolj prikrajšane in diskriminirane.
- (23) V priporočilu Sveta o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade⁸⁶ sta priporočena lajšanje vračanja mladih v izobraževanje in usposabljanje z diverzifikacijo ponudbe nadaljnjega izobraževanja ter po potrebi zagotavljanje vrednotenja neformalnega in priložnostnega učenja. Poleg tega pobuda ALMA⁸⁷ (*Aim, Learn, Master, Achieve*) pomaga prikrajšanim mladim v starosti 18–30 let, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljujejo (NEET), pri iskanju poti na trg dela v domači državi, tako da podporo za izobraževanje, poklicno usposabljanje ali zaposlitev združijo z delovno prakso v drugi državi članici EU ter tako izboljšajo svoje spretnosti, znanje in izkušnje.
- (24) Glede na spoznanja, pridobljena z izvajanjem priporočila Sveta iz leta 2011, ter nove uvide iz raziskav in posvetovanj z deležniki je potreben širši, bolj vključujoč in sistemski pristop k uspehu v šoli, pri čemer je treba hkrati obravnavati cilj na ravni EU glede osnovnih znanj in spretnosti ter cilj glede zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, pa tudi v celoti vključiti razsežnost dobrobiti. Tak pristop bi moral zagotoviti razvoj kompetenc, ki so potrebne za uspeh v izobraževanju in življenju, ter privedi do smiselnih učnih izkušenj, sodelovanja, širše udeležbe v skupnosti in prehoda v stabilno odraslost.
- (25) Cilj zmanjševanja poduspešnosti ter zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja in spodbujanja uspeha v šoli je treba sistematično obravnavati z izobraževanjem in usposabljanjem v vsej EU. Na sistemski ravni so za usklajeno podporo otrokom, mladim in njihovim družinam potrebni doslednost ukrepov politike,

⁸⁵ Strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (2020), akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 (2020), strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030 (2020) in z njim povezano priporočilo Sveta (2021), strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (2020), akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027 (2021), strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (2021), strategija EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja (2021).

⁸⁶ UL C 372, 4.11.2020, str. 1.

⁸⁷ Glej <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1549&langId=sl>.

usklajevanje z drugimi ustreznimi področji politike (kot so zdravje, socialne storitve, zaposlovanje, stanovanjska politika, pravosodje, migracije in integracija) ter učinkovito sodelovanje med različnimi akterji na vseh ravneh (nacionalni, regionalni, lokalni in šolski). Hkrati bi bilo treba na ravni šole spodbujati vsešolske pristope, tako da se vključijo vsa področja dejavnosti (poučevanje in učenje, načrtovanje in upravljanje itd.) in vsi ključni akterji: učenci, vodstveni delavci šol, učitelji in drugo osebje, starši in družine ter lokalne in širše skupnosti⁸⁸.

(26) To priporočilo Sveta v celoti spoštuje načeli subsidiarnosti in sorazmernosti –

DRŽAVAM ČLANICAM PRIPOROČA, NAJ:

1. do leta 2025 na ustrezni ravni razvijejo ali še okrepijo **integrirano in celovito strategijo za uspeh v šoli** v skladu s strukturo svojih sistemov izobraževanja in usposabljanja, da bi učne rezultate ločili od socialno-ekonomskega statusa, spodbujali vključevanje v izobraževanju (vključno z obravnavanjem segregacije v izobraževanju) ter dodatno zmanjšali zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja in poduspešnost pri osnovnih znanjih in spretnostih, kot je predlagano v okviru politike v Prilogi. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti dobrobiti v šoli kot ključnemu elementu šolskega uspeha. Takšna strategija bi morala vključevati **preventivne, intervencijske in kompenzacijske** ukrepe (vključno z ukrepi, ponujenimi v okviru jamstva za mlade), **temeljiti na dokazih** ter **splošne ukrepe kombinirati s ciljno usmerjenimi in/ali individualiziranimi rešitvami** za učence, ki potrebujejo dodatno pozornost in podporo v vključujočih okoljih (kot so učenci s prikrajšanim socialno-ekonomskim, migrantskim – vključno z begunskim – ali romskim ozadjem, učenci z vidnimi ali nevidnimi posebnimi potrebami, učenci s posebnimi izobraževalnimi potrebami ali duševnimi težavami). Takšna strategija bi morala temeljiti tudi na strukturiranem **sodelovanju** med akterji, ki predstavljajo različna področja politike ter ravni upravljanja in izobraževanja, morala bi biti upravičena do ustreznega **financiranja**, prav tako bi jo moral spremljati jasen načrt **izvajanja in ocenjevanja**;
2. razvijejo in še okrepijo **sisteme za zbiranje in spremljanje podatkov** na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, ki omogočajo sistematično zbiranje kvantitativnih in kvalitativnih podatkov o učencih in dejavnikih, ki vplivajo na učne rezultate, zlasti socialno-ekonomskem ozadju. Ti sistemi morajo biti skladni z varstvom osebnih podatkov in nacionalno zakonodajo. Zagotavljati bi morali, da so razčlenjeni podatki in informacije o najrazličnejših vidikih na voljo na različnih ravneh politike ter da se uporabljajo za preprečevanje in zgodnje posredovanje, analizo in zasnovo politik, usmerjanje, spremljanje in ocenjevanje zgoraj navedenih strategij;
3. v okviru integrirane in celovite strategije kombinirajo preventivne, intervencijske in kompenzacijske ukrepe, kot so tisti, predstavljeni v okviru politike v Prilogi, za podporo:
 - 3.1. **učencem** s sistemskim kombiniranjem različnih ukrepov, ki v središče postavljajo interese in potrebe učencev;
 - 3.2. **vodstvenim delavcem šol, učiteljem, mentorjem in drugemu osebju** z zagotavljanjem, da imajo znanje, spretnosti in kompetence ter čas, prostor in ustrezno podporo za učinkovito delo z učenci, pri katerih obstaja tveganje izključitve, poduspešnosti in zgodnje opustitve šolanja;

⁸⁸ Glej opredelitev v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

- 3.3. **šolam** pri razvijanju „vsešolskega pristopa“ k uspehu v šoli, pri katerem vsi člani šolske skupnosti (vodstveni delavci šol, učitelji, mentorji in drugo pedagoško osebje, učenci, starši in družine ter lokalna skupnost) ter zunanji deležniki dejavno in sodelovalno sodelujejo pri spodbujanju učnega uspeha za vse učence;
- 3.4. ukrepom na **sistemski ravni** za izboljšanje enakosti in vključenosti v izobraževanju in usposabljanju ter učnega uspeha vseh učencev, vključno z obravnavanjem struktur in mehanizmov, ki lahko še posebej škodljivo vplivajo na učence iz bolj prikrajšanih skupin;
4. optimizirajo uporabo nacionalnih in EU **virov** za naložbe v infrastrukturo, usposabljanje, orodja in vire za povečanje vključenosti, enakosti in dobrobiti v izobraževanju, med drugim sredstev in strokovnega znanja EU za reforme in naložbe v infrastrukturo, orodja, pedagogiko in oblikovanje zdravih učnih okolij, zlasti programa Erasmus+, mehanizma za okrepanje in odpornost, Evropskega socialnega sklada plus, Evropskega sklada za regionalni razvoj, programa Digitalna Evropa, programa Obzorje Evropa, Instrumenta za tehnično podporo, Sklada za azil, migracije in vključevanje itd., ter poskrbijo, da bo uporaba sredstev skladna s splošno strategijo;
5. poročajo o svoji strategiji, sprejetih ukrepih, ustreznih ureditvah spremljanja in ocenjevanja ter proračunu, dodeljenem v okviru ureditev poročanja evropskega izobraževalnega prostora in evropskega semestra.

POZIVA KOMISIJO, NAJ:

1. podpre izvajanje priporočila Sveta in povezane pobude, kot je evropsko jamstvo za otroke, z lajšanjem vzajemnega učenja in izmenjav med državami članicami in vsemi ustreznimi deležniki glede učnega uspeha za vse na podlagi:
 - 1.1. strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030), pri čemer so ključna prednostna področja zmanjševanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, izboljšanje usposobljenosti v osnovnih znanjih in spretnostih ter spodbujanje dobrobiti učencev, učiteljev in mentorjev;
 - 1.2. vzpostavitev in spodbujanja dejavnosti strokovne skupine za podporo učnim okoljem za skupine, pri katerih obstaja tveganje poduspešnosti, in za podporo dobrobiti v šoli, ki bo nadaljevala prizadevanja za opredelitev dobrih praks pri razvoju spodbudnih in zdravih učnih okolij, spodbujanju duševnega zdravja, zdravega načina življenja ter telesne in čustvene dobrobiti (vključno z obravnavanjem posttravmatskega stresa) ter preprečevanju vrstniškega nasilja in nasilja v šoli, pa tudi predlogov za učinkovito uvajanje dobrih praks v šole in priporočil za dejavnosti ozaveščanja na ravni EU in nacionalni ravni;
 - 1.3. dejavnega vključevanja mladih v izvajanje priporočil Sveta, vključno prek mladinskega evropskega dialoga, za zagotovitev, da bodo mnenja, stališča in potrebe mladih, vključno s tistimi iz prikrajšanih okolij, v celoti upoštevani;
 - 1.4. izmenjave uspešnih praks (vključno z vzajemnim učenjem in vzajemnim mentorstvom), smernic in praktičnih orodij za podporo pri zasnovi, izvajanju in ocenjevanju nacionalnih, regionalnih in lokalnih politik in praks, vključno s tistimi, ki so namenjene učencem iz prikrajšanih okolij, z uporabo spletnih platform EU ter skupnosti za izobraževanje in usposabljanje, vključno s projektom eTwinning, novo evropsko platformo za šolsko izobraževanje, klubom alumnov Erasmus+,

ambasadorji centra Cedefop za boj proti zgodnjemu opuščanju šolanja in kotičkom za učenje za večjezična učna gradiva o EU;

- 1.5. razširjanja in spodbujanja uporabe priložnosti za promocijo, podpiranje in omogočanje vključevanja, enakosti in dobrobiti v izobraževanju v okviru instrumentov EU, kot so Erasmus+, mehanizem za okrevanje in odpornost, Evropski socialni sklad plus, Evropski sklad za regionalni razvoj, program Digitalna Evropa, program Obzorje Evropa, Instrument za tehnično podporo, Sklad za azil, migracije in vključevanje itd.;
- 1.6. podpore raziskavam in anketam po vsej EU; spodbujanja oblikovanja raziskovalnih mrež ter podpiranja dialoga med raziskavami in politiko ter raziskovalci in praktiki;
- 1.7. upoštevanja strukturiranega dialoga o digitalnem izobraževanju ter znanjih in spretnostih, vključno s predlogi priporočil Sveta, ki izhajajo iz njega;
2. podpre razvoj in razširjanje smernic in virov o učenem uspehu za vse učence (vključno o vključevanju migrantov in učenju jezika) v sodelovanju z državami članicami, med drugim z nadaljnjim razvojem in promocijo evropske zbirke orodij za šole „Spodbujanje vključujočega izobraževanja in boj proti osipništvu“, zbirke navdihujočih praks za vključujoče izobraževanje in državljansko vzgojo ter zbirke orodij centra Cedefop za poklicno izobraževanje in usposabljanje za boj proti zgodnjemu opuščanju šolanja;
3. podpre priložnosti za strokovni razvoj pedagoškega osebja in drugih deležnikov z:
 - 3.1. izmenjavo dobrih praks pri izmenjavah osebja v okviru programa Erasmus+, projektih in mrežah, med drugim prek spletne skupnosti eTwinning, učiteljskih akademij Erasmus+ in centrov poklicne odličnosti;
 - 3.2. zagotavljanjem množičnih odprtih spletnih tečajev (MOOC) in mikrodokazil učiteljem, mentorjem, vodstvenim delavcem šol in izobraževalcem učiteljev, ki jih bo gostila nova evropska platforma za šolsko izobraževanje, ter spodbujanjem široke uporabe teh tečajev;
4. spremlja izvajanje priporočila Sveta in o njem poroča v okviru evropskega semestra (med drugim prek revidiranega pregleda socialnih kazalnikov) in evropskega izobraževalnega prostora;
5. spremlja napredek pri doseganju ciljev na ravni EU in o njem redno poroča v okviru poročil o evropskem izobraževalnem prostoru; razmisli, kako bi bilo mogoče izboljšati spremljanje na ravni EU, zlasti z oceno obstoječih kazalnikov na ravni EU in predlaganjem novih, zlasti o vključevanju in enakosti, kot je ustrezno in potrebno.
6. Priporočilo Sveta z dne 28. junija 2011 o politikah za zmanjševanje osipa je razveljavljeno. [To priporočilo razveljavlja in nadomešča Priporočilo Sveta o politikah za zmanjševanje osipa z dne 28. junija 2011, UL C 191, 1.7.2011.]

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*